

Вектори сталого розвитку України у економічному та екологічному вимірах

У 2015 році був опублікований Національна доповідь «Цілі розвитку тисячоліття. Україна: 2000-2015, яка відобразила підсумкові результати виконання восьми універсальних цілей та відповідних завдань, передбачених «Декларацією тисячоліття» ООН, прийнятої у 2000 році. Зазначені вісім Цілей розвитку тисячоліття (далі – ЦРТ) передбачали: подолання бідності (ціль 1), забезпечення якісної освіти впродовж життя (ціль 2), забезпечення гендерної рівності (ціль 3), зменшення дитячої смертності (ціль 4), поліпшення здоров'я матерів (ціль 5), обмеження поширення ВІЛ-інфекції/СНІДу та туберкульозу і започаткування тенденції до скорочення їх масштабу (ціль 5), сталий розвиток довкілля (ціль 7) формування глобального партнерства в цілях розвитку (ціль 8) [7].

В Національній доповіді зазначалось, що з часу приєднання України до Декларації тисячоліття, з 2004 по 2015 роки року було підготовлено «три національні доповіді та низку щорічних моніторинг звітів, які надавали огляд тенденцій, аналіз причин успіхів та ускладнень на шляху виконання завдань ЦРТ» [6]. Доповіді підкреслювалось, що річний моніторинг національного розвитку за 33-ма показниками здійснювався вперше і що ЦРТ мали вплив на розроблення державних цільових програм та законодавства.

В контексті тематики монографії важливою є ЦРТ 7 «Сталий розвиток довкілля», яка передбачала виконання до 2015 року наступних завдань:

1. Включити принципи сталого розвитку у стратегії та програми країн і повернути у зворотній бік процес втрати природних ресурсів;
2. Знизити масштаби скорочення біорізноманіття шляхом значного зменшення темпів його втрати до 2010 року;
3. Скоротити вдвічі до 2015 року долю населення, яке не має постійного доступу до безпечної питної води та основних санітарно-технічних засобів;
4. ДО 2020 року забезпечити істотне покращення життя щонайменше 100 млн. мешканців нетрів. [7]

Виконання завдань та досягнення ЦРТ 7 оцінене укладачами доповіді як «частковий прогрес». Оцінки у розрізі окремих індикаторів досягнення ЦРТ 7 представлені у Таблиці 1.

Таблиця 1. Завдання, індикатори та результати досягнення Україною ЦРТ 7 [6]

№	Індикатор	Оцінка досягнення
7.1	Частка населення міських поселень, яке має доступ до централізованого водопостачання, % від загальної кількості міського населення	Відсутній прогрес
7.2	Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання, % від загальної кількості сільського населення	Відсутній прогрес
7.3	Обсяг шкідливих викидів в атмосферу від стаціонарних джерел забруднення, млн. тонн на рік	Відсутній прогрес
7.4	Обсяг шкідливих викидів в атмосферу від пересувних джерел забруднення, млн. тонн на рік	Відсутній прогрес
7.5	Обсяг скидів зворотних вод у поверхневі водні об'єкти, млн. куб. м на рік	Відсутній прогрес
7.6	Лісистість територій, відношення площі земель, вкритих лісовою рослинністю, до загальної площі території України, %	Частковий прогрес

7.7	Частка площі заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, % до загальної площі території України	Частковий прогрес
7.8	Частка площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду України, % до загальної площі території України	Частковий прогрес

У національній доповіді визначені наступні проблеми, які не дозволили у повній мірі досягти ЦРТ 7:

- **Недостатній рівень доступу до якісної питної води:** (1) забруднення води нітратами, яке призводить до зниження резистентності організму, підвищення рівня захворюваності на інфекційні та онкологічні захворювання; (2) недостатній рівень фінансування будівництва та реконструкції систем централізованого водопостачання, станцій доочищення води в таких системах; (3) незадовільний екологічний стан поверхневих та підземних джерел питного водопостачання; (4) недотримання режиму зон санітарної охорони на багатьох джерелах та об'єктах питного водопостачання; (5) незадовільний технічний стан та зношеність систем водопостачання та водовідведення тощо [6];
- **Забруднення атмосферного повітря:** (1) невиконання підприємствами заходів із скорочення викидів забруднюючих речовин; (2) експлуатація застарілого автомобільного парку тощо;
- **Низька ефективність використання енергії:** повільне впровадження заходів енергозбереження, підвищення ефективності використання енергії, зокрема альтернативних джерел енергії;
- **Забруднення поверхневих водних об'єктів:** (1) забрудненими є всі джерела води, а серед забруднювачів виділяють сполуки азоту та фосфору, органічні речовини, які легко окислюються, отрутохімікати, нафтопродукти, феноли, важкі метали; (2) причинами забруднення є скиди неочищених промислових та комунально-побутових стічних вод, змив із сільгоспугідь хімічних речовин тощо; (3) господарська діяльність пов'язана із значним використанням води, характерною є висока водоємність продукції; (4) гострим залишається питання модернізації каналізаційних очисних споруд [6];
- **Низька ефективність поводження із відходами:** (1) низький рівень використання твердих побутових та промислових відходів як сировини; (2) зростання кількості відходів електричного та електронного устаткування, зношених автомобільних шин, механічних масел, хімічних елементів струму, медичних відходів;
- **Повільне збільшення лісистості території:** рівень лісистості в Україні становить 16% проти рівня країн ЄС – 20%. Для досягнення такого рівня необхідно створити більше 2 млн. га нових лісів;
- **Недостатній рівень мережі заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків:** (1) недостатнє фінансування існуючих об'єктів природо-заповідного фонду; (2) недофінансування заходів із формування екологічної мережі; (3) міжвідомча розпорошеність управління між Мінприроди, Держлісагенством, Національною академією наук; (4) низький рівень контролю за дотримання природоохоронного законодавства;
- **Недостатній рівень виділення коштів на капітальні вкладення в охорону навколишнього середовища:** тільки третину витрат на природоохоронні заходи становлять капітальні інвестиції;
- **Негативний вплив ситуації на сході країни:** в зоні збройного конфлікту опинилась велика кількість підприємств із високим рівнем екологічних ризиків, газопроводів, нафтопроводів, аміакопроводів, шахти;
- **Техногенний тиск на навколишнє природне середовище:** (1) основними забруднювачами є металургія, хімічна промисловість, паливно-енергетичний комплекс, житлово-комунальне та сільське господарство; (2) чинниками техногенного впливу є зношеність виробничого обладнання, використання застарілих технологій,

недостатній рівень забезпеченості спорудами для очистки стічних вод тощо; (3) наслідками використання застарілих технологій є перевитрати сировини, матеріалів, палива, яке зумовлює зростання собівартості продукції, зростання обсягів відходів, викидів та забруднених стічних вод [6].

Зазначені проблеми є по-суті зводом практично всіх проблем екологічної політики, які не мають строго логічного зв'язку із завданнями і показниками ЦРТ 7. Використання логічних та системних зв'язків у форматі «дерева проблем» дало б змогу краще представити досягнення та прорахунки України у досягненні ЦРТ.

В Національній доповіді також подані рекомендації щодо вирішення розв'язання зазначених проблем. Переважно вони стосуються заходів із формування нової політики охорони навколишнього природного середовища. Відповідно до Завдання 1 ЦРТ 1 впровадити «принципи сталого розвитку у стратегії та програми країн» рекомендується «подолати інституційні недоліки екологічного управління» та розробити єдину загальнодержавну програму охорони навколишнього природного середовища, яка охоплювала б заходи на державному, національному, регіональному та місцевому рівнях. При цьому саме тут зазначається ще одна проблема – невиконання існуючих програм і рекомендується вивчити причини такого невиконання.

Також рекомендується здійснити стратегічний перехід до **моделі «зеленої» економіки** від чинної моделі ресурсозатратної економіки. Рекомендується розробити комплекс взаємопов'язаних заходів відповідної політики, яка поєднуватиме економічні та регулятивні інструменти. Тут зазначають окремі проблеми стимулів для підприємств ефективно використовувати енергію та зменшувати обсяги відходів та викидів. Основними стимулами повинні стати збільшення видатків за користування природними ресурсами та податкові стимули переходу до екологічної моделі виробництва. Іншим стимулом має стати набір принципів, дотримання яких змінить поведінку підприємств та домашніх господарств. Визначено наступні складові елементи зеленої економіки у сфері промисловості та технологій: (1) модернізація та оновлення існуючих виробничих потужностей; (2) рециркуляція відходів як вторинних ресурсів; (3) розвиток наукоємних технологій; (4) розбудова альтернативних відновлюваних джерел енергії; (5) органічне сільське господарство; (6) відновлення лісів; (7) відновлення оздоровчо-лікувальних комплексів Карпат, Приазов'я та інших регіонів; (8) «зелений» туризм тощо.

Питання **фінансових стимулів для підприємств та фінансування екологічної політики** також відображені у рекомендаціях щодо: (1) реформування державного та місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, а саме: укрупнення фондів та надання їм статусу юридичної особи, здійснення видатків у формі пільгових кредитів, лізингових платежів, включення до фондів коштів міжнародної технічної допомоги; (2) створення послідовної та гнучкої системи фінансових стимулів для енергозбереження, ефективного використання енергії та альтернативних джерел енергії; (3) посилення інвестиційної складової міжнародної технічної допомоги; (4) використання механізмів фінансування природоохоронних заходів за рахунок зовнішнього бору держави.

Механізм надання **дозволів та ліцензій** повинен передбачати обов'язок підприємств впроваджувати доступні безпечні технології перед отриманням дозволів на викид, скиди та розміщення відходів. Державний нагляд за підприємствами-забруднювачами рекомендується удосконалили на основі системи моніторингу та паспортизації. [6, с. 114]

Доступність **води** рекомендується забезпечувати на основі централізованого водопостачання, попередження забруднень поверхневих та підземних вод. Забруднення **повітря** рекомендується знижувати на основі оновлення системи регулювання промислових викидів забруднюючих речовин, впровадження нових технологій контролю, встановлення високих

екологічних норм автомобільних бензинів та дизельних палив. Поводження із **відходами** має покращитись від застосування механізмів фінансової гарантії виконання підприємствами зобов'язань щодо поведження із відходами. Зростання **заліснення** рекомендується за рахунок збільшення надходжень від ведення лісового господарства, а не від фінансування із державного бюджету, а також за рахунок ретельного планування створення нових лісів із врахуванням особливостей регіонів. Покращення біорізноманіття в **природо-заповідному фонді** повинно здійснюватись на основі запровадження системи ефективного управління на основі показників біорізноманіття та запровадження сприятливої політики у сфері земельних відносин.

Загалом рекомендації носять досить радикальний характер, зокрема в частині перебудови економіки і їх реалізація можлива за умови потрапляння винесення питань сталого екологічного розвитку на рівень вищих національних та урядових пріоритетів.

В **Стратегії сталого розвитку «Україна 2020»** чітко зазначається, що вона орієнтована на європейську інтеграцію, Угоду про асоціацію між Україною та ЄС і має за мету «впровадження в Україні європейських стандартів життя та вихід України на провідні позиції у світі» [5]. Про ЦРТ чи цілі сталого розвитку ООН (ЦСР) не йдеться. Разом із тим, зазначається, що за вектором розвитку Україна має забезпечити сталий розвиток держави, «стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом» [5]. Серед десяти пріоритетних реформ екологічні питання не відображені практично взагалі, а питань економіки стосуються тільки три реформи: дерегуляція та розвиток економіки, податкова реформа та програма енергонезалежності. Програма енергонезалежності з поміж іншого передбачає: «...зниження енергоємності валового внутрішнього продукту (на 20 відсотків до кінця 2020 року) шляхом забезпечення (впровадження) 100 відсотків обов'язкового комерційного обліку споживання енергоресурсів (енергії та палива), переходу до використання енергоефективних технологій та обладнання, зокрема через механізм залучення енерго сервісних компаній, реалізації проектів з використанням альтернативних джерел енергії...» [5]. Тобто пріоритет застосування енергоефективних технологій та альтернативних джерел енергії визначений. Також, серед 62 запланованих реформ та програм за вектором безпеки запланована реалізація Програми збереження навколишнього природного середовища.

У **Середньостроковому пріоритетному плані дій Уряду до 2020 року**, прийнятій у квітні 2017 року серед 30 пріоритетних дій за стратегічною ціллю економічне зростання визначені наступні екологічні пріоритети (за нумерацією у тексті документу):

Таблиця 2 ЦРТ в середньостроковому пріоритетному плані дій Уряду до 2020 року

№	Пріоритетні дії	Короткий опис
20	розвиток відновлюваної енергетики	збільшення частки енергоносіїв, вироблених з відновлюваних джерел енергії, у структурі загального кінцевого енергоспоживання <i>(відповідає Договору про заснування Енергетичного Співтовариства)</i>
21	забезпечення енергоефективності та енергозбереження	забезпечення зменшення обсягів споживання енергоресурсів, впровадження сучасних енергоефективних технологій; стимулювання здійснення заходів щодо підвищення енергоефективності, забезпечення економного використання енергетичних ресурсів населенням, підвищення рівня життя населення в результаті зменшення витрат на оплату енергетичних ресурсів, раціональне використання коштів державного та місцевих бюджетів, які спрямовуються на компенсацію витрат, пов'язаних з використанням

		енергетичних ресурсів (відповідає Договору про заснування Енергетичного Співтовариства)
25	забезпечення ефективного та безпечного поводження з відходами	перехід до європейської практики поводження з відходами; зменшення ризиків, пов'язаних з об'єктами накопичення і зберігання відходів, насамперед небезпечних; впровадження дієвих механізмів стимулювання мінімізації обсягів утворення відходів та зниження рівня їх небезпечності; перетворення сфери поводження з відходами на самостійний рентабельний сектор економіки; запровадження новітніх технологій утилізації відходів (відповідає цілям Угоди про асоціацію)

Джерело: Середньостроковий план дій Уряду до 2020 року. – [3, с. 16-22]

Варто звернути увагу на те, що завдання Середньострокового плану приводяться у відповідність міжнародним зобов'язанням у сфері європейської інтеграції і посилення на ЦРТ чи ЦСР не подаються.

Національна доповідь «Цілі розвитку тисячоліття: 2000-2015» позначила також в новий порядок денний розвитку – Цілі сталого розвитку (ЦСР), прийняті на Саміті ООН у 2015 році. У 2013 році Україна також приймала участь у визначенні ЦСР, пропонуючи такі пріоритети як: рівність можливостей і соціальна справедливість, ефективна та чесна влада, ефективна охорона здоров'я, гідна праця, модерна економіка, здорове довкілля, доступна та якісна освіта, розвинена інфраструктура як подолання територіальної нерівності.

Нові стратегічні пріоритети в контексті ЦСР в Національній доповіді визначені наступним чином. Повинна змінитись економічна модель розвитку, від моделі, в якій конкурентні переваги формуються на основі використання природних ресурсів, до **інноваційної моделі**, де такі переваги формуються на основі знань, технологічного рівня капіталу, кваліфікованої робочої сили, економії енергії та природних ресурсів. Зростання повинно бути соціально орієнтованим і забезпечувати зайнятість, справедливий розподіл його результатів серед всіх верств населення [6, с. 120]. В екологічному вимірі у якості пріоритетів визначається охорони заповідників та природних парків, збереження ландшафтів, біорізноманіття. Особливий акцент робиться на проблемі **якості води** у основних водних артеріях країни.

Цілі сталого розвитку ООН містять 17 цілей та 169 завдань. Перелік всіх ЦСР подано у **Вкладці 1**.

Вкладка 1.

Ціль 1. Викорінення бідності у всіх її формах
Ціль 2. Викорінення голоду, досягнення продовольчої безпеки, покращання харчування, а також сприяння сталому розвитку сільського господарства*
Ціль 3. Забезпечення здорового способу життя та підвищення добробуту для всіх у будь-якому віці
Ціль 4. Забезпечення інклюзивної та якісної освіти і створення можливостей для освіти впродовж життя
Ціль 5. Забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок
Ціль 6. Забезпечення доступу та стійкого управління водними ресурсами
Ціль 7. Забезпечення доступу до надійної, стійкої та сучасної енергетики для всіх
Ціль 8. Сприяння поступальному, інклюзивному та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці
Ціль 9. Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та сталій індустріалізації та стимулювання інновацій
Ціль 10. Зменшення нерівності всередині країн і між країнами

Ціль 11. Розбудова міст і населених пунктів на основі інклюзивності, сталої, безпечної життєдіяльності

Ціль 12. Забезпечення сталого споживання і виробництва

Ціль 13. Впровадження невідкладних заходів по боротьбі зі зміною клімату і його наслідками

Ціль 14. Збереження та стале використання океанів, морів і морських ресурсів для сталого розвитку

Ціль 15. Захист, відновлення та сприяння сталому використанню екосистем суші, стійке управління лісами, боротьба з опустелюванням, зупинення процесу деградації земель та припинення втрати біорізноманіття

Ціль 16. Сприяння становленню мирного й інклюзивного суспільства з метою сталого розвитку, забезпечення доступу до правосуддя для всіх і розбудова ефективних, підзвітних інститутів на всіх рівнях

Ціль 17. Зміцнення, імплементація та активізація глобального партнерства для сталого розвитку

** Виділені цілі відповідають пріоритетним питанням цієї монографії*

Міністерство економіки та торгівлі України (МЕРТ) у 2017 році опублікувало Національну доповідь базового періоду «Цілі сталого розвитку: Україна», в якій визначались базові та планові показники за індикаторами завдань ЦСР для України. Визначені завдання та показники істотно відрізняються від тих, які були розроблені Міжвідомчою та експертною групою статистичного комітету ООН. Відмінності обумовлені особливостями та рівнем розвитку країни, а також спроможністю національних статистичних служб збирати необхідні дані для індикаторів успішності досягнення ЦСР. Надалі пропонується порівняльний аналіз завдань та індикаторів ЦСР, визначених статистичним комітетом ООН та МЕРТ по окремим ЦСР, які відповідають дослідницьким питанням цієї монографії. Мова йде про переважно вісім ЦСР в економічному та екологічному вимірі: ЦСР 2, 6, 7, 9, 11, 12, 15, які виділені у Вкладці 1. Детальний порівняльний аналіз представлений у Таблицях 3-10 в кінці цього розділу.

В економічному вимірі можна виділити наступні ЦСР, відповідні завдання та індикатори. Ціль 2 стосується переважно сфери **сільського господарства**, де серед ключових завдань стоїть подвоєння до 2030 року продуктивності с/г та доходів дрібних сільгоспвиробників, впровадження сталих систем виробництва продуктів харчування, які сприятимуть збереженню екосистем. Варто підкреслити, що у завданнях статистичного комітету ООН віддається перевага саме дрібному та фермерському господарюванню і серед інструментів підтримки поміж інших пропонуються доступ до знань та фінансових послуг. МЕРТ не передбачає у визначенні завдань врахування розміру господарств, фінансових послуг та інвестицій. Серед завдань, визначених МЕРТ варто підкреслити акцент на підвищенні продуктивності сільськогосподарського виробництва на основі **інноваційних технологій** із врахуванням необхідності збереження екосистем, необхідність застосування інструментів попередження значного коливання цін на ринку сільськогосподарської продукції. Ввесь перелік завдань та індикаторів за ЦСР 2 представлений у **Таблиці 3**.

ЦСР 6 передбачає реалізацію завдань із забезпечення доступності якісної питної води передусім сільського населення. Акцент робить на системах централізованого водопостачання, інфраструктура якого добре розвинена у містах і може розширюватись у сільській місцевості. Якість питної води планується забезпечувати за рахунок застосування **інноваційних технологій** під час реконструкції водозаборів та очищення стічних вод. Ефективність використання води передбачає зменшення частки води у ВВП на основі комплексних систем управління водними ресурсами. Серед завдань для України не визначні питання збереження екосистем, пов'язаних із водою. Ввесь перелік завдань та індикаторів за ЦСР 2 представлений у **Таблиці 4**.

Для забезпечення **доступної енергії** для всіх за ЦСР 7 основний акцент робиться на розширенні та модернізації інфраструктури постачання енергії на основі інноваційних технологій, а також подвоєнні частки використання альтернативних джерел енергії до 20%. Не менш важливим є завдання підвищення ефективності використання енергії та На відміну завдань та індикаторів, визначених статистичним комітетом ООН, МЕРТ поставив завдання забезпечити диверсифікацію джерел енергії, що пов'язано із високим рівнем залежності України від постачання природного газу із Російської Федерації. Питання цінної доступності енергії не ставиться з огляду на зобов'язання України за Третім енергетичним пакетом, які стали практичним завданням для уряду і відображені у Середньостроковому плані дій Уряду до 2020 року. Більше детально порівняння завдань та індикаторів представлено у **Таблиці 5**.

Однією із ключових в економічному вимірі є ЦСР 8 - сприяння поступальному, інклюзивному та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці. Ключовим завданням, яке впливає із специфіки національної економіки є модернізація виробництва, розвиток інновацій, експорт товарів із високою доданою вартістю. Відповідно основа увага приділяється високотехнологічним галузям економіки та зростанню їх частки у ВВП. Інший акцент зроблено на розвитку малого та середнього бізнесу (МСБ), який розглядається МЕРТ як реалізація потенціалу економічно активного населення. Індикатори, які обрало МЕРТ свідчать про увагу України до питань зростання не просто частки МСБ у ВВП, а саме доданої вартості у ВВП у порівнянні із витратами. В контексті зайнятості завдання для України сформульовані досить загально, як орієнтація на зростання рівня зайнятості загалом та серед молоді, зокрема. Не включені до завдань для України, на наш погляд, важливі завдання ЦСР 8 ООН, такі як: ефективність використання ресурсів, розвиток туризму, зайнятість жінок та людей з інвалідністю. Щоправда, ефективність використання ресурсів визначення серед завдань за ЦСР 12, а розвиток туризму частково відображений у завданні 11.6. Значним недоліком є не включення до завдань щодо посилення спроможності національних фінансових установ та доступності кредитів (завдання 8.10), адже саме обмежена доступність банківських кредитів, висока кредитна ставка стали однією із найгостріших проблем розвитку економіки. Детальніша інформація про порівняння завдань та індикаторів ООН та України представлені у **Таблиці 6**.

Щодо ЦСР 9, яка стосується розбудови інфраструктури, сталій індустріалізації та впровадження інновацій МЕРТ зробило акцент на розвитку дорожньо-транспортної інфраструктури, що є одним із ключових пріоритетів сучасного уряду України. Визначені два специфічних національних завдання за ЦСР 9, які не відображені в ЦСР ООН. Йдеться про використання електричного транспорту та відповідної інфраструктури (завдання 9.2) та участь держави у інфраструктурних проектах із розвитку дорожньої інфраструктури на основі використання інноваційних технологій (завдання 9.3). Щодо використання електричного транспорту інсинуують серйозні застереження щодо його впливу на довкілля. Саме у цій сфері необхідно було б зробити застереження щодо питання утилізації відходів зарядних пристроїв та інших. Щодо доступності транспорту серед показників, обраних МЕРТ варто відзначити особливу увагу до показників доступності у відповідності до потреб людей з інвалідністю. На відміну від завдань ООН, МЕРТ не ставить питання сприяння індустріалізації із відповідним підвищенням рівня зайнятості. Натомість, акцент робиться на розвитку високотехнологічних галузях на засадах **кластерного підходу, моделі «освіта-наука-виробництво» із активним використанням ІКТ** (завдання 9.4). Тут чітко проявляються новітні європейські підходи до розвитку виробничих секторів економіки. Особливої відзнаки заслуговує визначення пріоритетних секторів розвитку, а саме інноваційні екосистеми, використання ІКТ у сільському господарстві, розвиток високотехнологічного машинобудування, фармацевтичної та біоінженерної галузей. У завданні 9.5 МЕРТ визначає системний підхід до розвитку наукової складової економіки. Передбачається системний розвиток інноваційної інфраструктури, зокрема фінансових та інституційних систем для розробки та впровадження інновацій. На відміну від завдань ЦСР ООН (завдання 9.3 та 9.4), МЕРТ не визначає пріоритетності забезпечення доступності

фінансових послуг та переобладнання промислових підприємств із застосуванням чистих та екологічно безпечних технологій. Це може мати негативні наслідки, оскільки саме традиційні галузі промисловості України, зокрема металургія, хімічна та вугільна промисловість, є найбільшими забруднювачами довкілля. Більше детальна інформація про завдання та індикатори за ЦСР 9 представлена у **Додатку 7**.

ЦСР 11 передбачає вирішення завдань сталого **розвитку міст та населених пунктів**, окрема доступності житла, транспорту, зелених зон та громадських місць, збереження культурної та природної спадщини, зменшення ризиків від надзвичайних ситуацій, забруднення повітря, накопичення відходів. Щодо доступності житла, то МЕРТ не ставить конкретних завдань у контексті безпечності та доступної вартості житла, так як це визначено у ЦСР ООН. Йдеться радше про застосування ринкових механізмів іпотечного кредитування, що впливає із запропонованих індикаторів доступності житла: платоспроможності позичника та частки відхилених кредитних заявок. Не передбачено вирішення завдань щодо будівництва «екологічно сталих і міцних будівель з використанням місцевих матеріалів», як це передбачено у завданні 11.с ЦСР ООН. Будівельний ринок України є достатньо розвиненим, хоча доступність іпотечних кредитів є поки що проблематичною для більшості населення з огляду на низький рівень доходів. Негативний екологічний вплив міст пов'язаний переважно із забрудненням атмосферного повітря. МЕРТ ставить відповідне завдання щодо застосування інноваційних технологій для зменшення викидів забруднюючих речовин (завдання 11.5). Інноваційні технології передбачається застосовувати і у системах оповіщення населення про загрози надзвичайних ситуацій. Як і у ЦСР ООН, МЕРТ приділяє значну увагу завданням плануванню розвитку територій за участі громадськості. Нажаль, серед завдань для України МЕРТ не визначив доступність та відкритість зелених зон та громадських місць, що є актуальним для міст України в контексті проблеми щільності забудови (завдання 11.7 ЦСР ООН). Не визначено також важливе завдання розбудови економічних, соціальних та екологічних зв'язків між міськими, приміськими та сільськими районами (завдання 11.а ЦСР ООН). Власне у процесі територіально-адміністративної реформи такі зв'язки і відповідне планування мають надзвичайну актуальність. Більш детальна інформація представлена у **Таблиці 8**.

ЦСР ООН 12 на нашу думку є однією із ключових оскільки орієнтована на впровадження раціонального **споживання ресурсів та виробництва**, поведінки із небезпечними відходами, формування політики, господарської діяльності та індивідуальної поведінки, які відповідають вимогам раціонального, сталого, відповідального споживання та виробництва. МЕРТ приєднався до ключових завдань визначених ЦСР ООН щодо зменшення споживання ресурсів в економіці, зменшення втрат харчових продуктів та відходів, поведінки із небезпечними хімічними речовинами на основі світових стандартів, рециркуляції відходів. Разом із тим, не враховані, важливі для України питання, які відображені у завданнях ЦСР ООН, а саме: сталі державні закупівлі, які враховують вимоги раціонального споживання та виробництва, розробки формальних та неформальних освітніх програм у сфері сталого розвитку та способу життя, стимулювання науково-технічних новацій у сфері сталого споживання та виробництва, відмови від субсидіювання викопного палива. Субсидіювання вугільної галузі в Україні продовжується в супереч загострення питань безпеки праці та екологічного впливу вуглевидобування. Більш детальна інформація про завдання та індикатори ЦСР 12 представлені у **Таблиці 9**.

В екологічному вимірі сталого розвитку варто також виділити ЦСР 15 щодо сталого розвитку екосистем, попередження деградації земель та ґрунтів, збереження біорізноманіття. МЕРТ визначив тільки деякі базові завдання для України, зокрема щодо сталого використання прісноводних та гірських екосистем (завдання 15.1 та 15.4), відновлення деградованих земель та ґрунтів на основі інноваційних технологій (завдання 15.3). Завдання збільшення заліснення території України чітко не поставлене, натомість визначена необхідність забезпечення сталого лісового господарства (завдання 15.2). В цьому контексті

варто було б запозичити в статистиці ООН індекс озеленення гір (показник 15.4.2) з огляду проблему втрати лісового покриву Карпат. МЕРТ також не визначив для України інші завдання за ЦСР ООН щодо: припинення втрати біологічного різноманіття (завдання 15.5), розподілу благ від використання генетичних ресурсів (завдання 15.6), припинення браконьєрства та контрабандної торгівлі охоронюваними видами флори та фауни (15.8), запобігання проникненню чужорідних інвазивних видів (завдання 15.8), включення питань екосистем та біорізноманіття у планування місцевого розвитку (завдання 15.9) тощо. Більш детальні інформація щодо завдань та індикаторів за ЦСР 15 у **Додатку 10**.

Таким чином, національна система ЦСР включає 86 завдань та 172 показники. Кількість показників, визначена комітетом статистики ООН становить 239. Варто зазначити, що завдання та показники, за якими Україна не може взяти на себе зобов'язання часто є вирішальними для впровадження політики сталого розвитку. Наприклад, за ЦСР 17 Україна поставила завдання сприяти партнерству між бізнесом та урядом для досягнення ЦСР, хоча Ціль ООН передбачає партнерство також між урядом, бізнесом та громадянським суспільством (завдання 17.16). Не визначені завдання із розвитку партнерства між усіма стейкхолдерами розвитку із обміну знаннями, технологіями, фінансовими ресурсами. За цією ж ціллю невизначені принципові завдання із формування ефективної політики сталого розвитку в частині формування доступних даних високої якості та посилення статистичної спроможності здійснювати моніторинг та звітність із сталого розвитку. Не визначені у порядку денному завдання із формування скоординованої та узгодженої політики сталого розвитку (завдання 17.13), розвитку торгівлі та посилення експортного потенціалу (завдання 17.11), поширення екологічних технологій (завдання 17.6-17.8) тощо. Разом із тим, варто враховувати досвід виконання Україною Цілей розвитку тисячоліття, коли і завдання, в показники прогресу переглядалися відповідно до нових умов та можливостей.

Важливим є питання ролі ЦСР в українському урядуванні і чи будуть вони пріоритетним орієнтиром у формуванні порядку денного державних органів. Як зазначалось вище, уряд України визначає для себе завдання переважно у контексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС та інших угод із ЄС. Європейська політика, зокрема політика Європейської комісії взяла на озброєння ЦСР ООН і вже у 2016 році видала звіт про прогрес цій сфері. Отже, ЦСР інтегровані у політику ЄС і протиріч між процесами євроінтеграції України і її стратегії сталого розвитку на засадах ЦСР ООН бути не може. Уряд України не прийняв ЦСР та завдання, які відображені у Національній доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна» у форматі урядового нормативно-правового рішення. Як і у випадку Ціле розвитку тисячоліття, ЦСР носять індикативний характер і можуть вирисовуватись у якості орієнтирів в системі планування як на рівні центральних органів виконавчої влади, так і на місцевому рівні. В контексті ЦСР основним політичним компонентом є моніторинг та оцінка розвитку країни у контексті глобальних цілей. Відповідно, найбільший інтерес ЦСР представляє для статистичних органів. Такий статус ЦСР в українській урядовій політиці не вдовольє багатьох представників наукових кіл та громадського суспільства.

В грудні 2017 в рамках проекту «Інтеграція положень Конвенцій Ріо в національну політику України» за підтримки ПРООН (Програма розвитку ООН) та ГЕФ (Глобальний екологічний фонд) був представлений проект **Стратегії сталого розвитку України до 2030 року** [4]. Стратегія являє собою досить ґрунтовний документ, в якому пропонується визначити для України сім цілей сталого розвитку, які у свою чергу базуються на 17 ЦСР ООН:

1. Сприяння інклюзивному збалансованому низьковуглецевому економічному зростанню та життєздатній інфраструктурі;
2. Забезпечення сталого галузевого та регіонального розвитку;
3. Подолання бідності та скорочення нерівності, зокрема гендерної;
4. Забезпечення охорони громадського здоров'я, благополуччя та якісної освіти в безпечних та життєстійких населених пунктах;

5. Забезпечення переходу до моделей збалансованого споживання та виробництва, збалансованого управління природними ресурсами та зміцнення заходів реагування на зміну клімату;
6. Збереження наземних і морських екосистем та сприяння збалансованому використанню їх ресурсів;
7. Забезпечення безпеки та доступу до правосуддя, створення підзвітних та інклюзивних інституцій [4, с. 5].

Автори стратегії також розробили досить детальний план впровадження із розвинутою системою вимірюваних індикаторів – Національний план дій на 2017 -2020 роки. Проект стратегії є досить сильним альтернативним до урядових планів політичним документом, який потрібно використовувати у процесі формування урядових політик, які можуть стосуватись ЦСР.

Іншою підхід до формування альтернативних стратегій впровадження ЦСР ООН демонструє **Коаліція сталого розвитку та ефективного урядування** (далі – Коаліція), яка була утворена у грудні 2017 року на основі спільного меморандуму 15 громадських, наукових організацій, професійних та бізнес-асоціацій. Коаліція зосередилась на практичних питаннях спроможності державних органів, інститутів громадського суспільства та бізнесу впроваджувати політики та проекти, які у очевидний та вимірювальний спосіб забезпечують прогрес у досягненні ЦСР. Учасники Коаліції визначають для себе пріоритетні напрямки проектної діяльності спираючись переважно на власний досвід та ресурси. За інформацією ініціаторів Коаліції станом на вересень 2018 року, було розроблено вісім ініціатив проектних ініціатив щодо поширення альтернативної енергетики у сільській місцевості, формування кластерів екологічного та аграрного спрямування, формування сучасної інфраструктури в об'єднаних територіальних громадах, сприяння зайнятості уразливих категорій населення та інші.

Таким чином, в Україні ідеї та практики сталого розвитку мають тривалу історію впровадження і формують стратегічні орієнтири для уряду, бізнесу та громадського суспільства. В контексті міжнародної співпраці та розвитку України в царині сталого розвитку варто виділи такі пріоритети та практики України, як: орієнтація на високотехнологічну та екологічно відповідальну економічну активність, застосування кластерних та інноваційних підходів, впровадження ефективних та інноваційних технологій рециркуляції відходів, розвиток органічного аграрного виробництва, ефективне управління водними ресурсами.

Таблиця 3 ЦСР 2

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
Ціль 2 Подолання голоду та досягнення продовольчої безпеки		
<p>2.1 До 2030 року покінчити з голодом і забезпечити всім, особливо малозабезпеченим і вразливим групам населення, включаючи немовлят, цілорічний доступ до безпечної, поживної та достатньої їжі</p> <p>/</p> <p>2.1 Забезпечити доступ до збалансованого харчування на рівні науково обґрунтованих стандартів для всіх груп населення</p>	<p>2.1.1 Поширеність недоїдання Prevalence of undernourishment</p> <p>2.1.2 Поширеність помірної чи важкої форми продовольчої незабезпеченості населення на основі Шкали продовольчої незахищеності Prevalence of moderate or severe food insecurity in the population, based on the Food Insecurity Experience Scale (FIES)</p>	<p>2.1.1. Споживання м'яса на душу населення Consumption of meat per capita, kg/year</p> <p>2.1.2 Споживання молока на душу населення Consumption of milk per capita, kg/year</p> <p>2.1.3 Споживання фруктів на душу населення Consumption of fruit per capita, kg/year</p>
<p>2.2 До 2030 року покінчити з усіма формами недоїдання, у тому числі досягти до 2025 року погоджених на міжнародному рівні цільових показників, що стосуються боротьби з затримкою росту і виснаженням у дітей віком до п'яти років, а також задовольняти потреби в харчуванні дівчаток підліткового віку, вагітних і жінок, які годують, та літніх людей</p> <p>/</p> <p>Не визначено</p>	<p>2.2.1 Поширеність затримки росту дитини Prevalence of stunting</p> <p>2.2.2 Поширеність недоїдання Prevalence of malnutrition</p>	Не визначено
<p>2.3 До 2030 року подвоїти продуктивність сільського господарства і доходи дрібних виробників продовольства, зокрема жінок, представників корінних народів, фермерських сімейних господарств, скотарів і рибалок, у тому числі шляхом забезпечення гарантованого та рівного доступу до землі, інших виробничих ресурсів і факторів сільськогосподарського виробництва, знань, фінансових послуг, ринків і можливостей для збільшення доданої вартості та зайнятості в несільськогосподарських секторах</p> <p>/</p> <p>(2.2) Подвоїти продуктивність сільського господарства на основі інноваційних технологій.</p>	<p>2.3.1 Обсяг виробництва на одиницю робочої сили класифікованих за розміром фермерських, пасовищних та лісових господарств Volume of production per labour unit by classes of farming/pastoral/forestry enterprise size</p> <p>2.3.2* Загальний коефіцієнт продуктивності Total Factor Productivity</p>	<p>2.2.1 Продуктивність праці у сільському господарстві Labour productivity in agriculture, USD1,000s per employee</p> <p>2.2.2 Індекс сільськогосподарського виробництва The index of agricultural production, %</p>
2.4 До 2030 року забезпечити створення стійких систем виробництва	2.4.1* Відсоток с/г земель, на яких	2.3.1 Індекс продовольчого

<p>продуктів харчування й упровадити методи ведення сільського господарства, які дозволяють підвищити життєстійкість і продуктивність та збільшити обсяги виробництва, сприяють збереженню екосистем, зміцнюють здатність адаптуватися до зміни клімату, екстремальних погодних явищ, засух, повеней та інших лих і поступово покращують якість земель та ґрунтів</p> <p>/</p> <p>Забезпечити розвиток сталих систем виробництва продуктів харчування, які допомагають підтримувати екосистеми, поступово підвищувати якість земель та ґрунтів, в першу чергу, на основі інноваційних технологій.</p>	<p>здійснюється стале с/г виробництво Percentage of agricultural area under sustainable agricultural practices</p> <p>2.4.2* Відсоток домогосподарств, які використовують полив, відносно всіх сільськогосподарських домогосподарств Percentage of agricultural households using irrigation systems compared to all agricultural households</p> <p>2.4.3* Відсоток сільськогосподарських домогосподарств, які використовують екологічно чисті добрива, відносно всіх домогосподарств, які використовують добрива Percentage of agricultural households using eco-friendly fertilizers compared to all agricultural households using fertilizers</p>	<p>виробництва The index of food production, %</p> <p>2.3.2 Частка харчової промисловості та переробки сільськогосподарської сировини в експорті відповідно до 1-24 групи товарів Українського класифікатора товарів зовнішньоекономічної діяльності Share of food industry and agricultural raw materials processing production in exports of Ukrainian Classifier of Goods for Foreign Economic Activity groups 1–24, %</p> <p>2.3.3 Частка с/г земель під органічним виробництвом у загальній площі сільськогосподарських угідь Share of agricultural land under organic production in the total area of agricultural land, %</p>
<p>2.5 До 2020 року забезпечити збереження генетичного різноманіття насіння і культивованих рослин, а також сільськогосподарських і домашніх тварин та відповідних ним диких видів, у тому числі шляхом належного утримання різноманітних банків насіння і рослин на національному, регіональному та міжнародному рівнях, сприяти розширенню доступу до генетичних ресурсів і пов'язаних з ними традиційних знань та спільному використанню на справедливій і рівній основі вигод від їх застосування на умовах, погоджених на</p>	<p>2.5.1* Ex situ індекс збагачення сільськогосподарських колекцій Ex situ crop collections enrichment index</p> <p>2.5.2* Відсоток місцевих сільськогосподарських культур, їх диких відповідників, які класифікуються як такі, що</p>	<p>Не визначено</p>

<p>міжнародному рівні / Не визначено</p>	<p>знаходяться під загрозою вимирання, не піддаються ризику, або знаходяться на невідомому рівні ризику вимирання Percentage of local crops and breeds and their wild relatives, classified as being at risk, not-at-risk or at an unknown level of risk of extinction</p>	
<p>2.а Збільшити інвестування, у тому числі шляхом активізації міжнародного співробітництва, в сільську інфраструктуру, сільськогосподарські дослідження і агропропаганду, розвиток технологій і створення генетичних банків рослин і тварин з метою зміцнення потенціалу країн, що розвиваються, особливо найменш розвинених країн, у галузі сільськогосподарського виробництва / Не визначено</p>	<p>2.а.1* Індекс орієнтації сільського господарства на державні видатки The agriculture orientation index for government expenditures</p>	<p>Не визначено</p>
<p>2.б Усувати та припиняти введення торгових обмежень і виникнення викривлень на світових ринках сільськогосподарської продукції, у тому числі шляхом паралельної ліквідації всіх форм субсидування експорту сільськогосподарської продукції та всіх експортних заходів, що мають аналогічні наслідки, згідно з мандатом Дохійського раунду переговорів з питань розвитку. / Не визначено</p>	<p>2.б.1* Процентна зміна імпортних та експортних тарифів на с/г продукцію Percentage change in import and export tariffs on agricultural products 2.б.2 Субсидії експорту с/г продукції Agricultural export subsidies</p>	<p>Не визначено</p>
<p>2.с Вжити заходів для забезпечення належного функціонування ринків продовольчих товарів і продукції їх переробки та сприяти своєчасному доступу до ринкової інформації, у тому числі про продовольчі резерви, з метою допомогти обмежити надмірну волатильність цін на продовольство / Обмежити надмірну волатильність цін на продовольство</p>	<p>2.с.1* Показник продовольчих цінових відхилень Indicator of (food) price anomalies</p>	<p>4.1 Індекс споживчих цін The consumer price index for food (annual average), %</p>

Джерела: Report of the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators. – p. 16; Sustainable Development Goals: Ukraine – p.

Таблиця 4. ЦСР 6

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
<p>Ціль 6. Забезпечення доступу та стійкого управління водними ресурсами</p>		
<p>6.1 До 2030 року забезпечити загальний і рівноправний доступ до безпечної і недорогої питної води для всіх / Забезпечити доступ до якісних послуг із постачання безпечної питної води, здійснювати будівництво та реконструкцію систем централізованого водопостачання.</p>	<p>6.1.1 Відсоток населення, що користується безпечними послугами із постачання питної води Percentage of population using safely managed drinking water services</p>	<p>6.1.1 Частка сільського населення, яке має доступ до безпечної питної води Share of the rural population with access to safe drinking water, % 6.1.2 Частка сільського населення, що має доступ до доступної питної води належної якості. Share of the rural population with access to affordable drinking water of assured quality, % 6.1.3 Частка міського населення, яке має доступ до безпечної питної води Share of the urban population with access to safe drinking water, % 6.1.4 Частка міського населення, що має доступ до доступної питної води належної якості Share of the urban population with access to affordable drinking water of assured quality, % 6.1.5 Частка сільського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання Share of the rural population with access to centralized water supply, %</p>

		6.1.6 Частка міського населення, яке має доступ до централізованого водопостачання Share of the urban population with access to centralized water supply, %
6.2 До 2030 року забезпечити загальний і рівноправний доступ до належних санітарно-гігієнічних систем і покласти край відкритій дефекації, приділяючи особливу увагу потребам жінок і дівчаток, а також осіб, які перебувають в уразливому становищі / Забезпечення доступу до сучасної санітарії, будівництва та реконструкції водозаборів та очищення стічних вод з використанням новітніх технологій та обладнання.	6.2.1 Відсоток населення, що використовує безпечні санітарні послуги, включаючи засоби для миття рук з милом та водою Percentage of population using safely managed sanitation services, including a hand-washing facility with soap and water	6.2.1 Частка сільського населення, яке має доступ до покращеної санітарії Share of the rural population with access to improved sanitation, % 6.2.2 Частка міського населення з доступом до централізованої каналізації Share of the urban population with access to a centralized water drain, %
6.3 До 2030 року підвищити якість води за допомогою зменшення забруднення, припинення скидання відходів і зведення до мінімуму викидів небезпечних хімічних речовин та матеріалів, скорочення вдвічі частки неочищених стічних вод і значне збільшення масштабів рециркуляції та безпечного повторного використання стічних вод у всьому світі / Знизити на національному та індивідуальному рівнях скид неочищених стічних вод, насамперед за допомогою інноваційних технологій очищення води	6.3.1 Частка безпечно очищених стічних вод Percentage of wastewater safely treated 6.3.2 Частка водойм із доброю якістю навколишнього середовища Percentage of bodies of water with good ambient water quality	6.3.1 Об'єм скидання забруднених (забруднених без очищення або недостатньо очищених) стічних вод у водойми, мільйони кубометрів Volume of discharge of polluted (polluted without treatment or insufficiently treated) wastewater into water bodies, millions of cubic metre 6.3.2 Частка скидання забруднених (забруднених без очищення або недостатньо очищених) стічних вод у водойми, мільйони кубометрів Share of discharge of polluted (polluted without treatment or insufficiently treated) wastewater into water bodies in total discharges, %
6.4 До 2030 року істотно підвищити ефективність водокористування в усіх секторах та забезпечити стійкий забір і	6.4.1 Процентна зміна ефективності використання води у часі Percentage	6.4.1 Частка води у ВВП, кубічні метри на 1 грн. ВВП. Water

<p>подачу прісної води для вирішення проблеми нестачі води та значного скорочення кількості осіб, які страждають від нестачі води</p> <p>/</p> <p>Підвищити ефективність використання води</p>	<p>change in water use efficiency over time</p> <p>6.4.2 Відсоток загального використання водних ресурсів із врахування екологічних вимог Percentage of total available water resources used, taking environmental water requirements into account</p>	<p>content of GDP, cubic metres of water used per UAH1,000 of GDP (actual prices)</p> <p>6.4.2 Поточна частка води у ВВП у порівнянні до рівня 2015 року Current water content of GDP to 2015 level, %</p>
<p>6.5 До 2030 року забезпечити комплексне управління водними ресурсами на всіх рівнях, в тому числі за необхідності – на основі транскордонного співробітництва</p> <p>/</p> <p>Впровадити комплексне управління водними ресурсами</p>	<p>6.5.1 Ступінь впровадження комплексної системи управління водними ресурсами Degree of integrated water resources management implementation (0-100)</p>	<p>6.5.1 Кількість басейнів річок із затвердженими планами управління Number of river basins with approved river basin management plans</p>
<p>6.6 До 2020 року забезпечити охорону і відновлення пов'язаних з водою екосистем, у тому числі гір, лісів, водно-болотних угідь, річок, водоносних шарів і озер</p>	<p>6.6.1 Відсоток зміни екосистем у часі Percentage of change in the extent of waterrelated ecosystems over time</p>	<p>Не визначено</p>
<p>6.a До 2030 року розширити міжнародне співробітництво і підтримку в справі зміцнення потенціалу країн, що розвиваються, щодо здійснення діяльності та програм у галузі водопостачання й санітарії, включаючи збір поверхневого стоку, опріснення води, підвищення ефективності водокористування, очистку стічних вод і застосування технологій рециркуляції та повторного використання</p>	<p>6.a.1 Обсяг державної підтримки розвитку в питаннях води та санітарії як частина урядового плану бюджетних витрат Amount of water- and sanitation-related official development assistance that is part of a government coordinated spending plan</p>	<p>Не визначено</p>
<p>6.b Підтримувати і зміцнювати участь місцевих громад у поліпшенні водного господарства та санітарії</p>	<p>6.b.1 Відсоток місцевих адміністративних органів, які приймають участь в управлінні водними ресурсами та санітарією громад на основі затверджених політик та процедур. Percentage of local administrative units with established and operational policies and procedures for participation of local communities in water and sanitation management</p>	<p>Не визначено</p>

Таблиця 5. ЦСР 7

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
Ціль 7. Забезпечення доступу до надійної, стійкої та сучасної енергетики для всіх		
7.1 До 2030 року забезпечити загальний доступ до недорогого, надійного і сучасного енергопостачання / Розширення інфраструктури та модернізація мереж для надійного та сталого постачання енергії на основі запровадження інноваційних технологій	7.1.1 Частка населення, яке має доступ до електропостачання Percentage of population with access to electricity 7.1.2 Частка населення, яке принципово використовує очищене паливо та технології Percentage of population with primary reliance on clean fuels and technology	7.1.1 Виробництво енергії, міл. Квт. Generation of power, billions of KWh 7.1.2 Втрати електроенергії Electric power distribution losses 7.1.3 Втрати тепла в тепломережах
Не визначено / (7.2) Забезпечити диверсифікації постачання первинних енергоресурсів	Не визначено	7.2.1 Максимальна частка імпортованих первинних енергоресурсів (виключаючи ядерн паливо) з однієї країни (компанії) у загальному постачанні Maximum share of imported primary energy (excluding nuclear fuel) from one country (company) in the total supply (imports), % 7.2.2 Частка одного постачальника ринку ядерного палива Share of one supplier of the nuclear fuel market, %
7.2 До 2030 року значно збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у світовому енергетичному балансі / (7.3) Збільшення частки відновлюваних джерел енергії у національному енергетичному балансі, зокрема шляхом впровадження додаткових потужностей на об'єктах, що	7.2.1 Частка відновлюваної енергії у загальному кінцевому споживанні енергії Renewable energy share in the total final energy consumption	7.3.1 Частка енергії, яка виробляється із відновлюваних джерел у загальному кінцевому споживанні енергії Share of energy produced from renewable sources in total final energy consumption, %

виробляють енергію з відновлюваних джерел		
<p>7.3 До 2030 року подвоїти глобальний показник підвищення енергоефективності</p> <p>/</p> <p>(7.4) Підвищити енергетичну ефективність економіки</p>	<p>7.3.1 Енергоемність, яка вимірюється у розрізі первинної енергії та ВВП Energy intensity measured in terms of primary energy and gross domestic product (GDP)</p>	<p>7.4.1 Енергоемність ВВП (споживання первинної енергії на одиницю ВВП), кг нафтового еквіваленту на 1 USD за паритетом купівельної спроможності 2011 року Energy intensity of GDP (primary energy consumption per unit of GDP), kg of oil equivalent per USD1 by PPP 2011</p>
<p>7.a До 2030 року активізувати міжнародне співробітництво з метою полегшення доступу до досліджень і технологій в галузі екологічно чистої енергетики, включаючи відновлювану енергетику, підвищення енергоефективності, передові й чистіші технології використання викопного палива, та заохочувати інвестиції в енергетичну інфраструктуру і технології екологічно чистої енергетики</p>	<p>7.a.1 Щорічно мобілізовані кошти починаючи із 2020 року, відносно зобов'язання мобілізувати 100 млрд. дол.. Mobilized amount of United States dollars per year starting in 2020 accountable towards the \$100 billion commitment</p>	<p>Не визначено</p>
<p>7.b До 2030 року розширити інфраструктуру і модернізувати технології для сучасного та сталого енергопостачання всіх у країнах, що розвиваються, зокрема у найменш розвинених країнах, малих острівних державах, що розвиваються, і країнах, що не мають виходу до моря, з урахуванням їх відповідних програм підтримки</p>	<p>7.b.1 Співвідношення доданої вартості до внутрішнього споживання енергії, у розрізі галузей економіки Ratio of value added to net domestic energy use, by industry</p>	<p>Не визначено</p>

Таблиця 6. ЦСР 8

Завдання за ЦСР, визначені ООН / МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
<p>Ціль 8. Сприяння поступальному, інклюзивному та сталому економічному зростанню, повній і продуктивній зайнятості та гідній праці</p>		
<p>8.1 Підтримувати економічне зростання у розрахунку на одну особу відповідно до національних умов і, зокрема, зростання валового внутрішнього продукту на рівні не менше 7 відсотків на рік у найменш розвинених країнах / Забезпечувати поступове зростання ВВП шляхом модернізації виробництва, розвитку інновацій, нарощування експортного потенціалу і експорту товарів із високою доданою вартістю</p>	<p>8.1.1 Річні темпи зростання ВВП у розрахунку на душу населення Annual growth rate of real GDP per capita</p>	<p>8.1.1 Індекс ВВП GDP volume index (annual average), % 8.1.2 Частка валового основного капіталу у ВВП Share of gross fixed capital to GDP 8.1.3 Частка експорту товарів, у виробництві яких використовуються технології високого та середнього рівня у загальному експорті товарів,% (групи «Продукти хімічної та суміжних галузей», «Полімери, пластмаси та вироби з них», «Машини, обладнання та механізми, електричні обладнання», «Наземний транспорт, літаки, плавзасоби», 90-а підгрупа групи «Оптичні та фотографічні пристрої та пристрої» (UCGFEA)) Share of exports of goods whose production uses technologies of high and medium high level in total exports of goods, % (groups 'Products of chemical and related industries', 'Polymers, plastics and articles thereof', 'Machinery,</p>

		<p>equipment and mechanisms, electrical equipment', 'Ground transportation, aircraft, floating craft', 90th subgroup of the group 'Optical and photographic devices and appliances' (UCGFEA))</p> <p>8.1.4 Позиція України у рейтингу Світовий інноваційний індекс Ukraine's position as rated by the Global Innovation Index</p>
<p>8.2 Домогтися підвищення продуктивності в економіці шляхом диверсифікації, технічної модернізації та інноваційної діяльності, в тому числі шляхом приділення особливої уваги секторам з високою доданою вартістю і працемістким секторам /</p> <p>Зростання ефективності виробництва на основі сталого розвитку та розвитку конкурентоспроможних високотехнологічних галузей економіки</p>	<p>8.2.1 Річні темпи зростання реального ВВП на одного найманого працівника Annual growth rate of real GDP per employed person</p>	<p>8.2.1 Рентабельність активів The return on assets</p> <p>8.2.2 Темпи росту продуктивності виробництва Productivity growth rate, %</p> <p>8.2.3 Частка матеріалів у ВВП (співвідношення проміжних витрат за таблицями «витрати –продукти» видів економічної активності, пов'язаних із виробництвом матеріальної продукції до загального ВВП) Material content of GDP (ratio of intermediate costs from the tables 'input–output' of activities that produce material products to total GDP)</p>
<p>8.3 Просувати проведення орієнтованої на розвиток політики, яка сприяє продуктивній діяльності, створенню гідних робочих місць, підприємництву, творчості й інноваційній діяльності, та заохочувати офіційне визнання і розвиток мікро-, малих і середніх підприємств, у тому числі шляхом надання їм доступу до фінансових послуг. /</p> <p>(8.6) Створювати інституційні та фінансові умови для</p>	<p>8.3.1 Частка неформальної зайнятості у несільськогосподарській зайнятості за статтю Share of informal employment in non-agriculture employment, by sex</p>	<p>8.6.1 Чисельність осіб, зайнятих у малому та середньому бізнесі, млн.. осіб Number of persons employed by SMEs, millions of persons</p> <p>8.6.2 Частка доданої вартості у порівнянні з виробничими витратами МСБ, % від загальної доданої вартості порівняно з</p>

<p>самореалізації потенціалу економічно активного населення та розвитку креативної економіки</p>		<p>виробничими витратами Share of value added against production costs of SMEs, % of total value added against production costs 8.6.3 Частка МСБ, які отримали позики та кредити Share of SMEs with a loan or line of credit, in the total, % 8.6.4 Позиція України у рейтингу «Doing Business» Ukraine's position in the rating of Doing Business</p>
<p>8.4 Упродовж усього терміну до кінця 2030 року поступово підвищувати глобальну ефективність використання ресурсів у системах споживання і виробництва та прагнути, щоб економічне зростання не супроводжувалося погіршенням стану навколишнього середовища, як це передбачається Десятирічною стратегією дій з переходу до використання раціональних моделей споживання і виробництва, причому першими цим повинні зайнятися розвинені країни</p>	<p>8.4.1 Продуктивність використання ресурсів Resource productivity</p>	<p>Не визначено</p>
<p>8.5 До 2030 року забезпечити повну і продуктивну зайнятість та гідну працю для всіх жінок і чоловіків, у тому числі молодих людей та інвалідів, і рівну оплату за працю рівної цінності / (8.3)Підвищити зайнятість</p>	<p>8.5.1 Середня погодинна оплата праці жінок та чоловіків за професіями, віковими групами та інвалідністю Average hourly earnings of female and male employees, by occupation, age group and persons with disabilities 8.5.2 Рівень безробіття за статтю, віковими групами та інвалідністю Unemployment rate, by sex, age group and persons with disabilities</p>	<p>8.3.1 Рівень зайнятості серед населення віком від 20 до 64 років Employment rate among those aged 20–64, %</p>
<p>8.6 До 2020 року суттєво скоротити частку молоді, яка не працює, не вчиться і не здобуває професійних навичок /</p>	<p>8.6.1 Відсоток молоді у відчі від 15 до 24 років, яка не працює, не вчиться і не здобуває професійних навичок Percentage</p>	<p>8.4.1 Частка молоді, яка не працює, не вчиться, не набуває професійних навичок від загальної кількості</p>

<p>(8.4) Зменшення частки молоді, яка не працює, не вчиться, не здобуває професійних навичок</p>	<p>of youth (aged 15-24) not in education, employment or training</p>	<p>молоді віком від 15 до 24 років Share of youth not in employment, education or professional training in the total number of those aged 15–24, %</p>
<p>8.7 Вжити термінових та ефективних заходів для того, щоб викоринити примусову працю, покінчити з сучасним рабством і торгівлею людьми та забезпечити заборону й ліквідацію найгірших форм дитячої праці, включаючи вербування та використання дітей-солдатів, а до 2025 року покінчити з дитячою працею у всіх її формах</p>	<p>8.7.1 Відсоток та чисельність дітей у віці від 5 до 17 років, які залучені до дитячої праці за статтю та відковими групами Percentage and number of children aged 5-17 engaged in child labour, by sex and age group</p>	<p>Не визначено</p>
<p>8.8 Захищати трудові права і сприяти забезпеченню надійних і безпечних умов праці для всіх трудящих, включаючи трудящих-мігрантів, особливо жінок-мігрантів, та осіб, які не мають стабільної зайнятості / (8.5) Сприяти безпечним умовам праці для всіх працівників, включаючи використання інноваційних технологій для забезпечення здоров'я та безпеки на робочому місці</p>	<p>8.8.1 Частота випадків смертельних та не смертельного професійного травматизму за статтю та статутом мігранта Frequency rates of fatal and non-fatal occupational injuries, by sex and migrant status</p> <p>8.8.2 Кількість ратифікованих конвенцій МОП за типом конвенції Number of International Labour Organization (ILO) Conventions ratified, by type of convention</p>	<p>8.5.1 Кількість працівників, які постраждали від нещасних випадків на робочому місці, які призвели до втрати працездатності на один і більше днів. Number of victims of accidents at work that led to disability of 1 day or more, % of 2015 level</p> <p>8.5.2 Кількість працівників, які загинули від нещасних випадків на виробництві, % до рівня 2015 року Number of workers killed in accidents at work, % of 2015 level</p> <p>8.5.3 Частка працівників, які зайняті на робочих місцях із небезпечними умовами праці Share of workers employed in jobs with hazardous working conditions in the total full-time payroll, %</p>
<p>8.9 До 2030 року забезпечити розробку і здійснення стратегій заохочення сталого туризму, який сприяє створенню робочих місць, розвитку місцевої культури і виробництву місцевої продукції</p>	<p>8.9.1 Частка туризму у ВВП (як відсоток від валового ВВП та від показника зростання); кількість робочих місць в туристичних індустріях (як відсоток віз</p>	<p>Не визначено</p>

	загальної чисельності робочих місць за статтю) Tourism direct GDP (as a percentage of total GDP and in growth rate); and number of jobs in tourism industries (as a percentage of total jobs and growth rate of jobs, by sex)	
8.10 Зміцнювати спроможність національних фінансових установ заохочувати і розширювати доступ до банківських, страхових і фінансових послуг для всіх	8.10.1 Кількість філій комерційних банків та автоматизованих касових апаратів (банкоматів) на 100,000 дорослих осіб Number of commercial bank branches and automated teller machines (ATMs) per 100,000 adults 8.10.2 Відсоток дорослих (15 років та старші), які мають рахунок у банку чи іншій фінансовій установі або користуються послугами мобільних операторів грошових переказів Percentage of adults (15 years and older) with an account at a bank or other financial institution or with a mobile money service provider	Не визначено
8.a Збільшити надавану в рамках ініціативи «Допомога в торгівлі» підтримку країн, що розвиваються, особливо найменш розвинених країн, у тому числі по лінії Розширеної комплексної рамкової програми з надання технічної допомоги в галузі торгівлі найменш розвиненим країнам	8.a.1 Допомога у здійсненні торгівельних зобов'язань та виплат Aid for Trade commitments and disbursements	Не визначено
8.b До 2020 року розробити і ввести в дію глобальну стратегію забезпечення зайнятості молоді та імплементувати Глобальний пакт про робочі місця Міжнародної організації праці	8.b.1 Сукупні державні витрати на соціальний захист та програми зайнятості як відсоток державного бюджету та ВВП Total government spending in social protection and employment programmes as a percentage of the national budgets and GDP	Не визначено

Таблиця 7. ЦСР 9

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
Ціль 9. Розбудова стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій та сталій індустріалізації та стимулювання інновацій		
<p>9.1 Розвивати якісну, надійну, стійку та сталу інфраструктуру, включаючи регіональну та транскордонну інфраструктуру, з метою підтримки економічного розвитку та добробуту людей, приділяючи особливу увагу забезпеченню недорогого і рівноправного доступу для всіх</p> <p>/</p> <p>Розвивати якісну, надійну, сталу доступні інфраструктуру, яка спирається на використання інноваційних технологій та екологічно чистих видів транспорту</p>	<p>9.1.1 Частка сільського населення, яке проживає на відстані до 2 км від доріг, які функціонують у будь-який сезон Share of the rural population who live within 2 km of an all-season road</p> <p>9.1.2 Обсяг пасажирів та перевезених вантажів за видами транспорту Passenger and freight volumes, by mode of transport</p>	<p>9.1.1 Частка сільського населення, яке живе далі ніж 3 км від асфальтованих доріг Share of the rural population living further than 3 km from paved roads, %</p> <p>9.1.2 Обсяг перевезених товарів, млн. тон Volume of transported goods, millions of tonnes</p> <p>9.1.3 Чисельність асажирів, млн. Number of passengers, millions</p> <p>9.1.4 Ступінь знецінення активів АСЕ «Транспорт, зберігання, поштові та кур'єрські служби» Degree of depreciation of assets by ACE 'Transport, storage, post and courier services', %</p>
<p>Не визначено</p> <p>/</p> <p>(9.2) Забезпечити зростаюче використання електричного транспорту та відповідної інфраструктури</p>		<p>(9.2.1) Частка електричного транспорту у внутрішніх перевезеннях Share of electric transport in domestic traffic, %</p>
<p>Не визначено</p> <p>/</p> <p>(9.3) Забезпечити доступність дорожньої інфраструктури, яка спирається на використання інноваційних технологій, зокрема розширюючи участь держави у різноманітних інфраструктурних проектах</p>		<p>(9.3.1) Частка громадського транспорту, адаптованого до потреб людей з інвалідністю Share of public transport adapted for the needs of people with disabilities, %</p> <p>(9.3.2) Частка доріг національного</p>

		<p>значення з твердим покриттям, які відповідають встановленим вимогам Share of public roads of national importance with a hard surface that meets regulatory requirements, % (9.3.3) Частка об'єктів громадського призначення, зручностей, транспортної інфраструктури та дорожніх служб, які обладнані відповідно до потреб людей з інвалідністю Share of facilities of public and civil use, improvement, transport infrastructure and road service equipped to the needs of people with disabilities, %</p>
<p>9.2 Сприяти всеохоплюючій і стійкій індустріалізації, до 2030 року суттєво підвищити рівень зайнятості у промисловості та частку промислового виробництва у валовому внутрішньому продукті відповідно до національних умов і подвоїти відповідні показники в найменш розвинених країнах /</p> <p>(9.4) Сприяти пришвидшеному розвитку високо- та середньотехнологічних секторів, галузей виробництва, які формуються на основі використання ланцюгів "освіта-наука-виробництво" та кластерного підходу за напрямками: розвиток інноваційної екосистеми; розвиток ІКТ; використання ІКТ у сільському господарстві, енергетиці, транспорті та промисловості; високотехнологічне машинобудування; створення нових матеріалів; розвиток фармацевтичної та біоінженерної галузі</p>	<p>9.2.1 Виробнича додана вартість у відсотках від ВВП та на душу населення Manufacturing value added as a percentage of GDP and per capita</p> <p>9.2.2 Зайнятість у виробництві як відсоток до загальної зайнятості Manufacturing employment as a percentage of total employment</p>	<p>9.4.1 Частка доданої вартості у порівнянні з виробничими витратами підприємств, що належать до високотехнологічного сектору переробної промисловості (зокрема, виробництво фармацевтичних продуктів та препаратів; комп'ютери, електронні та оптичні вироби; літаки та космічні апарати, обладнання відповідно до СТЕА) у загальній доданій вартості у порівнянні із вартістю виробництва,% Share of value added against production costs of enterprises that belong to the high-tech sector of processing industry (in particular, manufacture of pharmaceutical products and preparations; computers, electronic and</p>

		<p>optical products; aircraft and spacecraft; related equipment according to STEA) in the total value added against production cost, %</p> <p>9.4.2 Частка доданої вартості порівняно з виробничими витратами підприємств, що належать до середнього високотехнологічного сектору переробної промисловості (у тому числі виробництво хімічної продукції, електрообладнання, машини та обладнання, автомобілі, причеи та напівпричеи, інші транспортні засоби відповідно до КВЕД) у загальній доданій вартості порівняно з виробничими витратами, % Share of value added against production costs of enterprises that belong to the medium high-tech sector of processing industry (including production of chemical products; electrical equipment; machinery and equipment; motor vehicles, trailers and semi-trailers; other vehicles according to STEA) in total value added against production cost, %</p> <p>9.4.3 Частка працівників, зайнятих на підприємствах, що належать до високотехнологічних і середніх високотехнологічних галузей переробної промисловості (у тому числі виробництво фармацевтичної продукції та препаратів; хімічні речовини; машинобудування;</p>
--	--	--

		комп'ютери, електронні та оптичні вироби; літаки та космічні апарати; відповідне обладнання відповідно до СТЕА) у загальній кількості працівників, зайнятих у промисловості,%Share of workers employed by enterprises that belong to the high- and medium high-tech sectors of processing industry (including production of pharmaceutical products and preparations; chemicals; mechanical engineering; computers, electronic and optical products; aircraft and spacecraft; related equipment according to СТЕА) in the total number of workers employed in industry, %
9.3 Розширити доступ дрібних промислових та інших підприємств, особливо в країнах, що розвиваються, до фінансових послуг , у тому числі до недорогих кредитів, і посилити їх інтеграцію до виробничо-збутових ланцюжків та ринків	9.3.1 Відсоткова частка дрібних виробництв у загальній промисловій доданій вартості Percentage share of small-scale industries in total industry value added 9.3.2 Відсоток дрібних виробництв, які отримали позики та кредити Percentage of small-scale industries with a loan or line of credit	Не визначено
9.4 До 2030 року модернізувати інфраструктуру і переобладнати промислові підприємства , зробивши їх стійкими за рахунок підвищення ефективності використання ресурсів і ширшого застосування чистих та екологічно безпечних технологій і промислових процесів, за участі всіх країн відповідно до їх індивідуальних можливостей	9.4.1 Викиди CO2 на одиницю доданої вартості CO2 emission per unit of value added	Не визначено
9.5 Активізувати наукові дослідження , нарощувати технологічний потенціал промислових секторів у всіх країнах,	9.5.1 Видатки на дослідження та розробки як відсоток від ПДВ Research	9.5.1 Частка витрат на наукові та технологічні розробки у ВВП, %

<p>особливо країнах, що розвиваються, у тому числі шляхом стимулювання до 2030 року інноваційної діяльності та значного збільшення кількості працівників у сфері Досліджень і Розробок у розрахунку на 1 млн. осіб, а також державних і приватних витрат на Дослідження і Розробки.</p> <p>/</p> <p>(9.5) Створити фінансові та інституційні системи (інноваційну інфраструктуру), яка забезпечить розвиток наукових досліджень та науково-експериментальних розробок</p> <p>(9.7) Забезпечити збільшення участі молоді у наукових дослідженнях</p>	<p>and development expenditure as a percentage of GDP</p> <p>9.5.2 Чисельність дослідників (у еквіваленті повної зайнятості) на 1 млн. мешканців Researchers (in full-time equivalent) per million inhabitants</p>	<p>Share of expenditure on scientific and technical work in GDP, %</p> <p>9.5.2 Частка продажів інноваційних товарів у загальних продажах промислових товарів Share of sales of innovative products in total sales of industrial products, %</p> <p>(9.7.1) Частка осіб у віці до 40 років серед наукових працівників та університетських професорів із науковими ступенями Share of persons under 40 among scientific workers and university professors with advanced degrees, %</p>
<p>9.a Сприяти розвитку екологічно стійкої і сталої інфраструктури в країнах, що розвиваються, за рахунок збільшення фінансової, технологічної та технічної підтримки африканських країн, найменш розвинених країн, країн, що не мають виходу до моря, і малих острівних держав, що розвиваються</p>	<p>9.a.1 Загальна офіційна міжнародна допомога розвитку інфраструктури Total official international support (official development assistance plus other official flows) to infrastructure</p>	<p>Не визначено</p>
<p>9.b Підтримувати розробки, дослідження та інновації у сфері вітчизняних технологій у країнах, що розвиваються, у тому числі шляхом створення політичного клімату, сприятливого, зокрема, для диверсифікації промисловості та збільшення доданої вартості в сировинних галузях</p>	<p>9.b.1 Відсоток доданої вартості середньо та високотехнологічних індустрій від загальної доданої вартості Percentage of medium and high-tech industry value added in total value added</p>	<p>Не визначено. Подібно до індикатора (9.4.1)</p>
<p>9.c Істотно розширити доступ до інформаційно-комунікаційних технологій і прагнути до забезпечення загального і недорогого доступу до Інтернету в найменш розвинених країнах до 2020 року</p> <p>/</p> <p>(9.6) Забезпечити доступ до Інтернет, особливо у сільській місцевості</p>	<p>9.c.1 Відсоток населення охопленого мобільними мережами у розрізі технологій Percentage of population covered by a mobile network, by technology</p>	<p>(9.6.1) Охоплення населення послугами Інтернет, абонентів на 100 осіб Population coverage with Internet services, subscribers per 100 persons</p>

Таблиця 8. ЦСР 11

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
Ціль 11. Розбудова міст і населених пунктів на основі інклюзивності, сталої, безпечної життєдіяльності		
<p>11.1 До 2030 року забезпечити загальний доступ до достатнього, безпечного і недорогого житла й основних послуг і упорядкувати нетрі</p> <p>/</p> <p>Забезпечити доступність житла</p>	<p>11.1.1 Частка міського населення, що мешкає у нетрях, неформальних поселеннях або неналежному житлі Proportion of urban population living in slums, informal settlements or inadequate housing</p>	<p>11.1.1 Коефіцієнт платоспроможності позичальника (співвідношення місячних платежів позичальника та його родини до обслуговування іпотечного боргу до загального місячного доходу) Solvency ratio of the borrower (ratio of monthly payments of the borrower and his/her family on mortgage debt servicing to total monthly income)</p> <p>11.1.1 Частка відхиленних іпотечних запитів у загальній сумі запитів на отримання кредитів із низьким рівнем платоспроможності (> 43 відсотків) Share of rejected mortgage requests in the total amount of loan requests with bad solvency ratio (> 43 percent), %</p>
<p>11.2 До 2030 року забезпечити всім можливість користуватися безпечними, недорогими, доступними та екологічно стійкими транспортними системами на основі підвищення безпеки дорожнього руху, зокрема розширення використання громадського транспорту, приділяючи особливу увагу потребам тих, хто перебуває в уразливому становищі, жінок, дітей, інвалідів і літніх осіб</p>	<p>11.2.1 Частка населення, що має зручний доступ до громадського транспорту, у розрізі вікових груп, за статтю та інвалідністю Proportion of the population that has convenient access to public transport, disaggregated by age group, sex and persons with disabilities</p>	<p>Не визначено. Завдання та індикатори подібні до (9.3.3)</p>
<p>11.3 До 2030 року розширити масштаби відкритої для всіх і екологічно стійкої урбанізації та можливості для комплексного і сталого планування населених пунктів та управління ними на</p>	<p>11.3.1 Співвідношення рівня землекористування до рівня зростання населення</p>	<p>(11.2.1) Частка регіонів, які мають прийняті та впроваджені стратегії регіонального розвитку, плани</p>

<p>основі широкого участі в усіх країнах / (11.2) Забезпечити розвиток поселень та територій на основі планування та управління за участі громадськості</p>	<p>Ratio of land consumption rate to population growth rate 11.3.2 Відсоток міст, які мають структури прямої участі громадського суспільства у міському плануванні та управлінні, які діють постійно на демократичних засадах Percentage of cities with a direct participation structure of civil society in urban planning and management which operate regularly and democratically</p>	<p>заходів щодо їх впровадження, які розроблені за участі громадськості, % Share of regions that have approved and implemented regional development strategies and action plans for their implementation developed with public participation, %</p>
<p>11.4 Активізувати зусилля із захисту та збереження всесвітньої культурної і природної спадщини / (11.3) Забезпечити захист та збереження культурної та природної спадщини із залученням приватного сектору</p>	<p>11.4.1 Частка національних чи місцевих бюджетів, яка спрямовується на збереження та захист національної культурної та природної спадщини, включаючи об'єкти світової спадщини Share of national (or municipal) budget which is dedicated to the preservation, protection and conservation of national cultural natural heritage, including World Heritage sites</p>	<p>(11.3.1) Кількість об'єктів культурної та природної спадщини, які включені до Переліку об'єктів світової культурної спадщини ЮНЕСКО, одиниць Number of cultural and natural heritage sites included in the UNESCO World Heritage List, units (11.3.2) Кількість пам'ятників національного значення, які включені до Державного реєстру пам'ятників, одиниць Number of monuments of national importance included in the State Monument List of Ukraine, units (11.3.1) Площа природного заповідного фонду національного значення, % від площі території країни Area of the nature reserve fund of national importance, % of the country area</p>
<p>11.5 До 2030 року суттєво скоротити кількість загиблих і постраждалих та значно зменшити прямий економічний збиток у</p>	<p>11.5.1 Кількість померлих, зниклих, поранених, переселених чи</p>	<p>(11.4.1) Рівень реконструкції національної системи оповіщення, %</p>

<p>вигляді втрат світового валового внутрішнього продукту внаслідок лих, у тому числі пов'язаних з водою, приділяючи особливу увагу захисту малозабезпечених і вразливих груп населення</p> <p>/</p> <p>(11.4) Забезпечити своєчасне оповіщення населення щодо надзвичайних ситуацій, використовуючи інноваційні технології</p>	<p>евакуйованих людей внаслідок стихійних лих на 100 000 осіб. Number of deaths, missing people, injured, relocated or evacuated due to disasters per 100,000 people</p>	<p>Level of reconstruction of the national centralized public alert system, %</p>
<p>11.6 До 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у перерахунку на одну особу населення, в тому числі шляхом приділення особливої уваги якості повітря і видаленню міських та інших відходів</p> <p>/</p> <p>(11.5) Зменшити негативний вплив викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря, включаючи вплив на міське середовище, використовуючи інноваційні технології.</p>	<p>11.6.1 Відсоток твердих побутових відходів, які регулярно збираються та вивозяться від загального обсягу відходів міста Percentage of urban solid waste regularly collected and with adequate final discharge with regard to the total waste generated by the city</p> <p>11.6.2 Щорічні середні рівні тонкодисперсних часток (наприклад, PM2.5 та PM10) у містах Annual mean levels of fine particulate matter (e.g. PM2.5 and PM10) in cities (population weighted)</p>	<p>(11.5.1) Співвідношення рівня викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря до рівня 2015 року Ratio of air pollution emissions to 2015 level, %</p> <p>(11.5.2) Загальний об'єм викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел, умовно зведений до окису вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднюючих речовин,% від рівня 2015 року Total volume of air emissions of pollutants from stationary sources, conventionally reduced to carbon monoxide in view of the relative aggressiveness of main pollutants, % of 2015 level</p> <p>(11.5.3) Загальний об'єм викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від мобільних джерел, умовно зведеного до окису вуглецю з урахуванням відносної агресивності основних забруднюючих речовин Total volume of air emissions of pollutants from</p>

		mobile sources, conventionally reduced to carbon monoxide in view of the relative aggressiveness of main pollutants, % of 2015 level (11.5.4) Кількість міст України, де середньодобова концентрація основних забруднювачів повітря перевищує середньодобову максимального допустимого концентрацію, одиниць Number of cities in Ukraine where the average daily concentration of main air pollutants exceeds the average daily maximum permissible concentration, units
11.7 До 2030 року забезпечити загальний доступ до безпечних, доступних і відкритих для всіх зелених зон та громадських місць , особливо для жінок і дітей, літніх людей та людей з інвалідністю	11.7.1 Середня частка забудованої території міст, яка є відкритим простором, яким користуються всі, у розрізі вікових груп, статі та осіб з інвалідністю The average share of the built-up area of cities that is open space for public use for all, disaggregated by age group, sex and persons with disabilities 11.7.2 Частка жінок, які піддавались фізичним або сексуальним домаганням, у розрізі осіб, які вчинили злочин та місць злочину за останні 12 місяців Proportion of women subjected to physical or sexual harassment, by perpetrator and place of occurrence (last 12 months)	Не визначено
11.а Підтримувати позитивні економічні, соціальні та екологічні	11.а.1 Міста з населенням понад 100	

<p>зв'язки між міськими, приміськими і сільськими районами на основі підвищення якості планування національного та регіонального розвитку</p>	<p>000 населення, які впроваджують плани розвитку міст та регіонів з прогнозів динаміки чисельності населення та потреб у ресурсах Cities with more than 100,000 inhabitants that implement urban and regional development plans integrating population projections and resource needs</p>	
<p>11.б До 2020 року значно збільшити кількість міст і населених пунктів, що прийняли та реалізують комплексні стратегії і плани, спрямовані на усунення соціальних бар'єрів, підвищення ефективності використання ресурсів, пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптацію до його зміни та здатність протистояти стихійним лихам, а також розробити й упровадити, відповідно до Сендайської рамкової програми зі зниження ризику лих на 2015–2030 роки, заходи з комплексного управління ризиками, пов'язаними з лихами, на всіх рівнях. /</p> <p>(11.6.) Забезпечити розробку та впровадження місцевих стратегій розвитку, які мають на меті економічне зростання, створення робочих місць, розвиток туризму, рекреації, місцевої культури, також виробництво місцевих товарів.</p>	<p>11.б.1 Відсоток міст, які впроваджують стратегії зменшення ризику та стратегії життєстійкості (резильєнтності) відповідно до прийнятих міжнародних рамок (таких як можливий наступник Хіогської рамки дій 2005-2015 щодо зменшення ризику стихійних лих), які включають вразливі та маргіналізовані групи у процес розробки, впровадження і моніторингу стратегій Percentage of cities that are implementing risk reduction and resilience strategies aligned with accepted international frameworks (such as the successor to the Hyogo Framework for Action 2005-2015 on disaster risk reduction) that include vulnerable and marginalized groups in their design, implementation and monitoring</p>	<p>(11.6.1) Кількість робочих місць у галузі туризму, тисяч Number of jobs in the tourism industry (average payroll of collective means of accommodation and subjects of touristic activity in Ukraine), thousands</p>
<p>11.с Надавати найменш розвиненим країнам сприяння, в тому числі шляхом фінансової та технічної допомоги, у будівництві екологічно сталих і міцних будівель з використанням місцевих матеріалів</p>	<p>11.с.1* Відсоток фінансової підтримки будівництва та модернізації сталих, стійких та ресурсоефективних споруд Percentage of financial support that is allocated to the construction and retrofitting of sustainable, resilient and resource-efficient buildings</p>	<p>Не визначено</p>

Таблиця 9. ЦСР 12

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
Ціль 12. Забезпечення сталого споживання і виробництва		
12.1 Здійснювати Десятирічну стратегію дій з переходу до використання раціональних моделей сталого споживання і виробництва за участю всіх країн і з урахуванням розвитку і потенціалу країн, причому першими до неї повинні приступити розвинені країни	12.1.1 Кількість країн, які прийняли план дій щодо сталого споживання та виробництва (ССВ) або визнали ССВ пріоритетом державної політики. Number of countries with sustainable consumption and production (SCP) national action plans or SCP mainstreamed as a priority or target into national policies	Не визначено
12.2 До 2030 року домогтися раціонального освоєння й ефективного використання природних ресурсів / (12.1) Зменшити споживання ресурсів в економіці	12.2.1* Використання матеріальних ресурсів на душу населення Material footprint and material footprint per capita	(12.1.1) Споживання ресурсів у ВВП (частка природних ресурсів на одиниць ВВП), % від рівня 2015 року. Resource consumption in GDP (share of natural resources per unit of GDP), % of 2015 level
12.3 До 2030 року скоротити вдвічі в перерахунку на одну особу населення загальносвітовий обсяг харчових відходів на роздрібному та споживчому рівнях і зменшити втрати продовольства у виробничо-збутових ланцюжках, у тому числі післязбиральні втрати врожаю / (12.2) Зменшення втрат харчових продуктів у процесі виробництва та у маркетингових ланцюжках	12.3.1 Світовий індекс харчових відходів Global food loss index	(12.2.1) Частка післязбиральних втрат урожаю у валовому виробництві зернових, % Share of post-harvest losses in the total production of cereals, % (12.2.2) Частка післязбиральних втрат урожаю у валовому виробництві овочів та фруктів, % Share of post-harvest losses in overall production of vegetables and melons, %
12.4 До 2020 року домогтися екологічно раціонального використання хімічних речовин і всіх відходів упродовж усього	12.4.1 Кількість сторін міжнародних багатосторонніх угод щодо	(12.3.1) Чисельність підприємств, які використовують небезпечні хімікати

<p>їх життєвого циклу відповідно до узгоджених міжнародних принципів, істотно скоротити потрапляння цих речовин у повітря, воду і ґрунт, щоб звести до мінімуму їх негативний вплив на здоров'я людей та навколишнє середовище</p> <p>/</p> <p>(12.3) Забезпечити стале використання хімічних речовин на основі інноваційних технологій та виробництва</p>	<p>небезпечних та інших хімічних речовин та відходів, які виконують свої зобов'язання по наданню інформації відповідно до вимог таких угод.</p> <p>Number of parties to international multilateral environmental agreements on hazardous and other chemicals and waste that meet their commitments and obligations in transmitting information as required by each relevant agreement</p> <p>12.4.2 Обробка відходів, виробництво небезпечних відходів, поводження із небезпечними відходами, у розрізі видів переробки</p> <p>Treatment of waste, generation of hazardous waste, hazardous waste management, by type of treatment</p>	<p>і запровадили систему управління хімічними речовинами відповідно до міжнародних стандартів, одиниць</p> <p>Number of enterprises that use hazardous chemicals which introduced a chemical substances management system in accordance with international standards, units</p> <p>(12.3.1) Частка підприємств, які запровадили систему управління хімічними речовинами відповідно до міжнародних стандартів, %</p> <p>Share of enterprises which introduced a chemical substances management system in accordance with international standards, in total number of enterprises that use hazardous chemicals, %</p>
<p>12.5 До 2030 року суттєво зменшити обсяг відходів шляхом вживання заходів щодо запобігання їх утворенню, їх скорочення, переробки та повторного використання</p> <p>/</p> <p>(12.4) Зменшити кількість відходів та збільшити їх рециркуляцію та повторне використання на основі інноваційних технологій та виробництва</p>	<p>12.5.1 Національний показник рециркуляції, тони перероблених матеріалів</p> <p>National recycling rate, tons of material recycled</p>	<p>(12.4.1) Обсяг відходів за всіма видами економічної діяльності на одиницю ВВП, кг на 1000 дол .США за паритетом купівельної спроможності у 2011 році</p> <p>Volume of waste generated by all economic activities per unit of GDP, kg per USD1,000 PPP in 2011</p> <p>(12.4.2) Частка спаленого та переробленого сміття, %</p> <p>Share of burned and recycled waste in the total waste generated, %</p>
<p>12.6 Рекомендувати компаніям, особливо великим і транснаціональним, застосовувати сталі методи виробництва та відображати інформацію про раціональне використання ресурсів у своїх звітах</p>	<p>12.6.1 Кількість підприємств, які публікують звіти із сталого розвитку</p> <p>Number of companies publishing sustainability reports</p>	<p>Не визначено</p>

<p>12.7 Сприяти забезпеченню сталої практики державних закупівель відповідно до національних стратегій і пріоритетів</p>	<p>12.7.1 Кількість країн, які впроваджують політики сталих державних закупівель та відповідні плани дій Number of countries implementing sustainable public procurement policies and action plans</p>	<p>Не визначено</p>
<p>12.8 До 2030 року забезпечити, щоб люди в усьому світі мали відповідну інформацію та відомості про сталий розвиток і спосіб життя в гармонії з природою</p>	<p>12.8.1 Відсоток освітніх закладів, які прийняли формальні та неформальні освітні програми щодо сталого розвитку та способу життя Percentage of educational institutions with formal and informal education curricula on sustainable development and lifestyle topics</p>	<p>Не визначено</p>
<p>12.a Надавати країнам, що розвиваються, допомогу в нарощуванні їх науково-технічного потенціалу для переходу до більш раціональних моделей споживання і виробництва</p>	<p>12.a.1 Кількість вкваліфікованих зелених патентних заяв Number of qualified green patent applications over total</p>	<p>Не визначено</p>
<p>12.b Розробляти й упроваджувати інструменти моніторингу впливу на сталий розвиток туризму, який сприяє створенню робочих місць, розвитку місцевої культури та виробництву місцевої продукції</p>	<p>12.b.1* Додаткові вигоди, що утворюються в наслідок туризму; прявий ВВП Residual flows generated as a result of tourism; direct GDP</p>	<p>Не визначено</p>
<p>12.c Раціоналізувати неефективне субсидування використання вичерпного палива, що веде до його марнотратного споживання, за допомогою усунення ринкових диспропорцій з урахуванням національних умов, у тому числі шляхом реорганізації оподаткування та поступової відмови від шкідливих субсидій там, де вони існують, для обліку їх екологічних наслідків, повною мірою беручи до уваги особливі потреби й умови країн, що розвиваються, і зводячи до мінімуму можливі негативні наслідки для їх розвитку так, щоб захистити інтереси нужденних і вразливих груп населення</p>	<p>12.c.1 Сума субсидій на вичерпне паливо на одиницю ВВП (виробництво та споживання) та частка загальних національних витрат на вичерпне паливо Amount of fossil-fuel subsidies per unit of GDP (production and consumption) and as a proportion of total national expenditure on fossil fuels</p>	<p>Не визначено</p>

Таблиця 10. ЦСР 15

Завдання ЦСР статистичного комітету ООН/ МЕРТ	Показники статистичного комітету ООН	Показники МЕРТ
<p>Ціль 15. Захист, відновлення та сприяння сталому використанню екосистем суші, стійке управління лісами, боротьба з опустелюванням, зупинення процесу деградації земель та припинення втрати біорізноманіття</p>		
<p>15.1 До 2020 року забезпечити збереження, відновлення та раціональне використання наземних і внутрішніх прісноводних екосистем, у тому числі лісів, водно-болотних угідь, гір і посушливих земель, відповідно до зобов'язань, що випливають з міжнародних угод</p> <p>/</p> <p>Забезпечення збереження, відтворення та сталого використання наземних та внутрішніх прісноводних екосистем</p>	<p>15.1.1* Площа лісів як відсоток до площі території країни Forest area as a percentage of total land area</p>	<p>15.1.1 Площа територій та об'єктів природно-заповідного фонду, тис. га Area of territories and objects of the natural reserve fund, thousands of hectares</p> <p>15.1.2 Частка площі територій та об'єктів природно-заповідного фонду у загальній площі території країни. Share of area of territories and objects of the natural reserve fund in the total area of the country, %</p> <p>15.1.3 Частка територій національних екологічних мереж у загальній площі території країни Share of the area of the national environmental network in the total area of the country, %</p>
<p>15.2 До 2020 року сприяти впровадженню методів раціонального використання всіх типів лісів, зупинити збезліснення, відновити деградовані ліси та значно розширити масштаби лісонасадження і лісовідновлення в усьому світі</p> <p>/</p> <p>Сприяння сталому лісовому господарству</p>	<p>15.2.2 Чиста постійна втрата лісів Net permanent forest loss</p>	<p>15.2.1 Заліснена територія країни,% Forested territory of the country, %</p> <p>15.2.2 Запаси деревини у лісах, млн. т. Wood stock in forests, millions of cubic metres</p>

<p>15.3 До 2030 року вести боротьбу з опустелюванням, відновити деградовані землі та ґрунти, включаючи землі, що потерпають від опустелювання, засух і повеней, та прагнути того, щоб у всьому світі не погіршувався стан земель</p> <p>/</p> <p>Відновлення деградованих земель та ґрунтів із використанням інноваційних технологій</p>	<p>15.3.1* Відсоток деградованих земель від загальної площі земель Percentage of land that is degraded over total land area</p>	<p>15.3.1 Кількість визначених та впроваджених цільових показників для досягнення нейтрального рівня деградації земель, одиниць Number of targets identified and implemented to achieve neutral land degradation level, units</p> <p>15.3.2 Кількість оброблюваних земель, тис. га Amount of arable land, thousands of hectares</p> <p>15.3.3 Частка оброблюваних земель у загальній площі території країни Share of arable land in total area of the country, %</p> <p>15.3.4 Площа земель під органічним виробництвом Area of organic production, thousands of hectares</p> <p>15.3.5 Площа сільськогосподарських земель загального використання (сіножаті, пасовища), тис. га Area of agricultural land of extensive use (hayfields, pastures), thousands of hectares</p> <p>15.3.6 Частка сільськогосподарських земель загального використання (сіножаті, пасовища) у загальній площі країни, % Share of area of agricultural land of extensive use (hayfields, pastures) in total area of the country, %</p>
---	---	---

<p>15.4 До 2030 року забезпечити збереження гірських екосистем, у тому числі їх біорізноманіття, щоб підвищити їх здатність давати блага, необхідні для сталого розвитку.</p> <p>/</p> <p>Забезпечення збереження гірських екосистем</p>	<p>15.4.1 Площі захищених територій гірського біорізноманіття Coverage by protected areas of important sites for mountain biodiversity</p> <p>15.4.2 Індекс озелення гір Mountain Green Cover Index</p>	<p>15.4.1 Площа природо-заповідного фонду у гірських регіонах, тис. га Area of the nature reserve fund in mountainous regions, thousands of hectares</p> <p>15.4.2 Частка природо-заповідного фонду у гірських регіонах Share of the area of the nature reserve fund in mountainous regions in the total area of the country, %</p>
<p>15.5 Негайно вжити значущі заходи щодо стримування деградації природних середовищ існування, зупинити втрату біологічного різноманіття і до 2020 року забезпечити збереження та запобігання зникненню видів, що перебувають під загрозою вимирання</p>	<p>15.5.1 Індекс червоного списку Red List Index</p>	<p>Не визначено</p>
<p>15.6 Сприяти справедливому розподілу благ від використання генетичних ресурсів і допомагати забезпечувати належний доступ до таких ресурсів на умовах, погоджених на міжнародному рівні</p>	<p>15.6.1* Число дозволів чи їх еквівалентів, які були представлені кліринговому центру доступу та спільного використання вигід, який був створений відповідно до Нагойського протоколу про доступ до генетичних ресурсів і спільне використання вигід, а також про кількість стандартних угод про передачу матеріалів, які були доведені до Адміністративної ради Міжнародної угоди про рослинні генетичні ресурси для виробництва продовольства та ведення сільського господарства Number of permits or their equivalents made available to the Access and Benefit-sharing ClearingHouse established under the Nagoya Protocol on Access and Benefit-sharing and number of standard material transfer agreements, as communicated to the Governing Body of the International Treaty on Plant</p>	<p>Не визначено</p>

	Genetic Resources for Food and Agriculture	
15.7 Негайно вжити заходів для того, щоб покласти край браконьєрству і контрабандній торгівлі охоронюваними видами флори й фауни, та вирішити проблеми, що стосуються як попиту на незаконні продукти живий природи, так і їх пропозиції	15.7.1 Індекс червоно списку для віидів у торгівлі Red List Index for species in trade 15.7.2 Частка виявленої незаконної торгівлі продуктами дикого та тваринного світу Proportion of detected trade in wildlife and wildlife products that is illegal	Не визначено
15.8 До 2020 року вжити заходів щодо запобігання проникненню чужорідних інвазивних видів і щодо значного зменшення їх впливу на наземні та водні екосистеми, а також вжити заходів із запобігання обмеженню чисельності або знищенню пріоритетних видів	15.8.1 Прийняття національного законодавства, що стосується запобігання або контролю інвазивних чужорідних видів Adoption of national legislation relevant to the prevention or control of invasive alien species	Не визначено
15.9 До 2020 року забезпечити облік цінностей екосистем і біологічного різноманіття в ході загальнонаціонального й місцевого планування та процесів розвитку, а також при розробці стратегій і планів скорочення масштабів бідності	15.9.1 Кількість національних планів розвитку та процесів підтримки цінностей біорізноманіття та екосистем Number of national development plans and processes integrating biodiversity and ecosystem services values	Не визначено
15.a Мобілізувати і значно збільшити фінансові ресурси з усіх джерел з метою збереження та раціонального використання біологічного різноманіття та екосистем	15.a.1 Офіціне сприяння розвитку та державні витрати на збереження та стале використання біорізноманіття та екосистем Official development assistance and public expenditure on conservation and sustainable use of biodiversity and ecosystems	Не визначено
15.b Мобілізувати значні ресурси з усіх джерел і на всіх рівнях для фінансування раціонального лісокористування та дати країнам, що розвиваються, адекватні стимули для застосування таких методів управління, в тому числі з метою збереження та відновлення лісів	15.b.1 Офіціна підтримка розвитку та прямі іноземні інвестиції у лісове господарство Forestry official development assistance and forestry foreign direct investment	Не визначено
15.c Активізувати глобальні зусилля у боротьбі з браконьєрством і контрабандною торгівлею охоронюваними видами, у тому числі шляхом розширення наявних у	15.c.1 Частка виявленої незаконної торгівлі продуктами дикого та тваринного світу Proportion of detected trade in wildlife and	Не визначено

місцевого населення можливостей отримувати доходи у екологічно безпечний спосіб	wildlife products that is illegal	
---	-----------------------------------	--

Використані джерела та література

1. Report of the Inter-Agency and Expert Group on Sustainable Development Goal Indicators - United Nations Economic and Social Council, 17 December 2015. – 39 p.
2. Sustainable Development Goals: Ukraine: 2017 NATIONAL BASELINE REPORT /MINISTRY OF ECONOMIC DEVELOPMENT AND TRADE OF UKRAINE, 2017. – 166 p.
3. Середньостроковий план дій Уряду до 2020 року. Затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 р. № 275-р. - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-р>
4. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року: проект 2017 року. - Програма розвитку ООН в Україні, Глобальний екологічний фонд. – 110 с.
5. Указ Президента України Про Стратегію сталого розвитку «Україна 2020» від 12 січня 2015 року № 5/2015. – Доступно за посиланням - <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
6. Цілі розвитку тисячоліття. Україна: 2000-2015. Національна доповідь. – К, 2015. – 124 с.
7. Цілі тисячоліття ООН – <http://www.un.org/ru/millenniumgoals/environ.shtml>